

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. aprila 1908.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Občni zbor „Gospodarske zveze“. Pašniške zadruge. Gospodarski sestanek na otoku Krku. Pozivi k pojasnilom. Kupujmo le dobra deteljna in travna semena! Kmetijsko poučno potovanje na Češko. Kronika Zadružne zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Računski zaključki. Vabila. Inserati.

Občni zbor „Gospodarske Zveze.“

Med Slovenci ni dosti velikega kapitala, vsaj toliko ne, da bi mogel postati važen faktor našega narodnega gospodarstva. Toda med ljudstvom se nahaja mnogo majhnih gospodarskih sil, ki so ležale vsaka zase mrtve, dokler jih ni vzbudil mogočni klic naše zadružne organizacije. Poleg posojilnic so nastopila razna druga gospodarska društva, ki so ponela nov duh napredka in podjetnosti v najširše ljudske sloje. Po zadružnem delu je precej narastel izvoz naših pridelkov v tujino, in s tem se odpirajo našemu ljudstvu novi viri dohodkov. Blagovni promet oskrbuje podedinim zadrugam „Gospodarska Zveza“ v Ljubljani, ki deluje z velikim uspehom, kakor smo povzeli iz poročila, podanega na njenem občnem zboru, ki se je vršil dne 9. aprila.

Občni zbor je otvoril podpredsednik „Gospodarske Zveze“, g. dr. E. Lampe, ki je med drugim povdarjal, da je veselo znamenje, da so se razmere tako izpremenile, da so nekdanji hudi nasprotniki postali prijatelji zadružni organizaciji. Nekdaj bi bili zadružništvo najraje uničili, zdaj pa sami snujejo zadruge. Ko se je konstatiralo, da je občni zbor sklepčen in je bil zapisnikarjem imenovan g. Jos. Palme, skrutenatorjema pa gg. Stanovnik in Hrvat, se je odobril zapisnik o zadnjem občnem zboru.

V imenu načelstva je nato poročal g. dr. E. Lampe, o delovanju „Gospodarske Zveze“ v letu 1907. Promet njen je silno narastel in dosegel vsoto 11,692.656 K 16 h, med tem samo pri blagu 3,826.610 K 42 h. „Gospodarska Zveza“ se razvija sama iz sebe. Oklepajo se je zadruge, pa tudi posamezniki. Povsod se pa še ni dosegla tista ozka zveza med „Gospodarsko Zvezo“ in posameznimi zadrugami,

ki bi morala spajati te organizacije, ker je manjkalo ožjega stika med njimi. Zato bo morala „Zveza“ imeti svojega potovalca, ki bo obiskoval zadruge, da nastane ožji stik med njimi in njihovo centralo.

Čistega dobička je imela „Gospodarska Zveza“ v kljub ogromnemu prometu le 3488 K 29 h. To pa zato, ker ne more in noče delati velikih dobičkov, ker ni ustanovljena, da bi odirala zadruge, ampak da jim pomaga in jih podpira. Tako je prišlo, da je delala „Gospodarska Zveza“ samo z 2.35 odstotki kosmattega dobička. — Posebnih izgub Zveza ni imela, ker je hodila varno pot.

Prej je imela Zveza dosti posla z mlekarnami. Ker pa ni imela posebnega tehničnega nadzorstva, kar pri mlekarnah mora biti, podpirala je ustanovitev nove „Mlekarske Zveze“, in ko se je ta ustanovila, oddala ji je svoje mlekarske zadruge. Nujno potrebno je, da zadruge razširijo kupčijo z deželnimi pridelki. Potrebno je, da svoje pridelke spravimo na svetovnem trgu kar najugodnejše v denar.

Lani je „Gospodarska Zveza“ sklenila z vojno mornarico pogodbo zaradi nabave volov od svojih članov. To je težavna stvar, a potrebna in koristna za naše živinorejce. Zveza se je zavezala, da preskrbi vsako leto čez 4000 volov mornarnici v Pulju, 1000 pa mornarniškem konzumnemu društvu puljskemu. To zimo je Zveza na ta način mnogo pomagala kranjskemu kmečkemu stanu, ker je bil kmet po zimi rešen skrbi, a spomlad si kupi lahko nove voli. Sicer ima Zveza s to kupčijo mnogo dela in truda in je dobiček prav majhen, vendar je treba, da se započeto delo nadaljuje, kajti odločevati mora samo blagor našega kmeta. V vojnem ministrstvu niso verjeli, da bi Zveza mogla izvesti tako dobavo, a po uspehu

sodeč smemo imeti upanje, da nam ostanejo zvesti. Da se pa organizacija živinske dobave bolj izpopolni, bilo bi potrebno, da bi „Zvezino“ načelstvo dobilo v pomoč poseben odbor strokovnjakov, ki bi s svojim svetom podpiral to akcijo.

Zelo potrebno bi tudi bilo, da se po zadrugah organizira lesna trgovina. Izvaža se silno veliko lesa. Zaslužijo pa pri tem največ tujci, zlasti judje v Trstu in na Reki. Povsod zi želé, da bi se uredila lesna trgovina po zadrugah, manjka pa še strokovnjaka, ki bi vodil take posle.

„Gospodarska Zveza“ se bo morala sedanjim potrebam primerno preosnovati. V ta namen bo treba izdelati nova pravila in gledati na to, da se osnovni kapital, ki je zdaj premajhen, primerno zviša. Govornik upa, da bo mogla „Gospodarska Zveza“ v novih prostorih v Grajsarjevem hotelu kamor se bo kmalu preselila, mnogo bolj razviti svoje delovanje.

Nato je prokurist in knjigovodja „Gospodarske Zveze“ gosp. Mali podal poročilo o računskem zaključku za l. 1907, s katerim je „Zveza“ sklenila svoje četrto upravno leto. Iz računskega sklepa je razvidno, da je imela „Gospodarska Zveza“ za 3.826.610 K 42 h blagovnega prometa, prometa v denarju pa 7.866.045 K 72 h, skupaj 11.692.656 K 14 h, za 4.896.017 K 82 h več nego v l. 1906. — L. 1907 so prejele zadruge od „Gospodarske Zveze“ vrednosti za 384.580 K 66 h več nego v l. 1906, „Gospodarska Zveza“ pa je prejela od njih za 390.563 K 66 h več nego v minolem letu. — Tirjatve „Zveze“ pri zadrugah znašajo koncem l. 1907 358.594 K 9 h, torej več za 44.610 K 67 h. — Vrednost blaga znaša 75.221 K 95 h, saldo računa blaga 31.012 K 53 h, torej je bilo kosmatega dobička pri blagu 44.209 K 42 h. — Skupni dobiček je znašal 57.748 K 91 h, skupni stroški pa 54.260 K 62 h, torej čistega dobička 3488 K 29 h. — V l. 1907 je pristopilo Zvezi 12 zadrug, odstopila je 1 zadruga, koncem leta je imela „Gospodarska Zveza“ 79 članic. Vseh članov pa je štela koncem četrtega upravnega leta 506.

Po poročilu računskega pregledovalca g. Kovačiča je občni zbor podelil odboru absolutorij, na kar se je vnela daljša debata o notranjih zadevah glede na poslovanje zadrug in vzajemnega dela med zadrugami in „Gospodarsko Zvezo.“ Zlasti se je naglašala potreba solidne kupčije v vedni dotiki z „Gospodarsko Zvezo.“

Pri dopolnilnih volitvah je bil v odbor izvoljen dr. Vladimir Pegan, na kar je g. Mali podal zbranim zastopnikom združništva še mnogo praktičnih navodil.

Po končanem dnevnem redu je zaključil dr. Lampe občni zbor pozivljajoč zadruge, da se trdo držijo svojega gesla, skupnega dela, ker le tako jim je moči priti do veljave in ugleda.

„Gospodarski Zvezi“ želimo, da bi zanaprej še bolj napredovala, zadrugam pa priporočamo, da se tesno oklenejo svoje centrale, kajti njim v pomoč je bila ustanovljena!

Pašniške zadruge.

Pašniki so velikega gospodarskega pomena in sicer za povzdigo živinoreje, za povzdigo mlekarstva in za povzdigo kmetijstva ter v obče narodnega gospodarstva.

V svrhu povzdige živinoreje je potrebno, da se bolj gleda na odgojo mlade živine ko do sedaj. Večinoma je do sedaj živina prebila ves čas v hlevu, mnogokrat v zaduhlem hlevu brez zraka in svetlobe in se krmila v hlevu. To ravnanje je pa napačno, vzlasti za mlado živino, katero hočemo obdržati za pleme, ker nima žival v hlevu dovolj dobrega zraka, dovolj svetlobe, dovolj gibanja, s kratka rečeno, dovolj predpogojev za zdrav razvoj. Radi tega se vedno bolj razširjajo razne kužne in nalezljive bolezni; vzlasti tuberkuloza se je sila vgnezdila med živino, o čemer pričajo statistični podatki. Treba je resno misliti na to, da se dajo vsaj mladi živini drugačni življenski pogoji, da se more utrditi in okrepiti. To se more doseči s tem, da se da živini prilika se večji del leta pasti na pašnikih, vzlasti planinskih pašnikih. Gibanje v prosti naravi, zdrav zrak in sočnata trava sila ugodno vplivajo na rast in zdravje živine; živina postane močna, živahna, gibčna ter zoper vremenske nezgode in bolezni neobčutljiva. Krasna živina v Svici, na Tirolskem itd., ki uživa dobrote planinskih pašnikov, živina na Danskem, v Belgiji itd., ki se pase večji del leta na pašnikih v nižavah, je svetovno znana in jasno priča o velikem pomenu pašnikov za povzdigo živinoreje.

Pri stremljenju zvišati dohodke iz kmetijstva, moramo osobito misliti na to, da gojimo v večji meri nekatere gospodarske panoge, katere nismo dovolj upoštevali ali pa celo zanemarjali. Taka gospodarska panoga je mlekarstvo. Ker je glavni predpogoj mlekarstva izvrstna živina, in ker se potom uporabe pašnikov ne le zboljša živina, ampak tudi mlečnost pomnoži, vplivajo pašniki na povzdigo mlekarstva. Da zasluži ta na Slovenskem še precej zanemarjena panoga večjo pozornost kakor do sedaj, dokazuje izrek jednega najuglednejših avstrijskih mlekarskih strokovnjakov, ki trdi, da bi v Avstriji lahko na leto imeli kmetje, ako bi se bolj brigali za mlekarstvo, jeden in pol milijarde več dohodkov. Če se ozremo na slovenske razmere, vidimo da je mlekarstvo na Kranjskem in Primorskem v prvih pogojih, na Štajarskem in Koroškem pa se še v obče v tem oziru ni nič storilo.

S tem, da se zboljša živinoreja, da se omeje razne živinske bolezni, da se v mlekarstvu otvori nov in stalen vir dohodkov, se povzdigne kmetijstvo ter v obče narodno gospodarstvo.

Pašnike imamo na Slovenskem v obilni meri na razpolago, osobito planinske pašnike. Ti pašniki pa se do sedaj v obče ne izkoriščajo ali pa nezadostno izkoriščajo, ker se je do sedaj sila malo storilo za napravo pospeševanja pašnikov, za njih oskrbovanje in obdelovanje ter uporabo.

Pri napravi pašnikov se je treba ozirati na primerno vrsto trave, katera naj odgovarja podnebnim razmeram, razmeram mokrote in zemlje. Trava mora biti trpežna in proti mrazu neobčutljiva. Pri napravi pašnikov je treba vselej vprašati za svet izkušenega strokovnjaka, kateri bode nasvetoval primerno mešanico travnih semen.

Kar se tiče oskrbovanja pašnikov, je treba skrbeti za dovolj gosto travno rušo; kjer je slaba ali redka trava, se mora z sejanjem priznati dobrih travnih semen nedostatek odpraviti. Odstranjevati je treba mah, plevel, robidovje, resje, trnje in drugo grmičevje. Živina mora imeti v slučaju vročine, mraza ali vremenskih nezgod varno zavetje; v to služijo vremenska drevesa, staje, hlevi itd. Za napajanje živine mora biti dovolj dobre vode na razpolago in se mora ista potem vodovodov napeljati in v posameznih oddelkih pašnika napraviti napajališča. Velike važnosti je gnojenje; gnoji se na ta način, da se raztrosijo po pašniku živalski odpadki in če to nezadostuje, uporabljajo se tudi umetna gnojila. V oskrbo pašnikov spada tudi skrb za najemanje pastirjev ter za stavbo pastirskih koč.

Pašniki se morajo umno uporabljati, ne sme se preveč živine goniti na pašnike, a tudi ne premalo. Da se morejo pašniki dobro uporabljati, se razdelijo v več oddelkov; živina popase jeden oddelek in se žene naprej. Le na ta način je mogoče pašnike dobro izkoristiti.

Z dobro napravo, obdelovanjem in oskrbovanjem ter uporabo pašnikov se isti znatno povzdignejo, njih vrednost se poviša, ker na njih zraste dosti več in boljše krme in je čisti dobiček pašnikov mnogo večji.

Vseh teh del za pospeševanje pašnikov pa ne more posameznik izvršiti, ker ima mnogokrat premajhne pašnike na razpolago in ker mu primanjkuje potrebnih denarnih sredstev. Ta dela se morajo skupno in sicer potem zadruga izvršiti in se mora omogočiti tudi onim kateri nimajo pašnikov na razpolago. uporaba pašnikov. Osnujejo naj se povsod, kjer se nahajajo planinski pašniki, posebne pašniške zadruga kot zadruga z omejeno zavezo, katere imajo sledeče namene:

a) nakupovati ali v najem jemati planinske in druge pašnike in sprejemati od združnikov živino

na pašo proti pašnini, vendar se ne jamči za poškodovanje ali izgubo živine.

b) izboljševati v najem vzete pašnike s poprej po gozdarskih oblastih dovoljenim trebljenjem nepotrebnih gozdov in logov, borovja, grmovja, resja, robidovja, trnja, ruševja in planinskega plevela ter z odstranjevanjem kamenja in pečevja.

c) ograditi s ploti nevarna mesta za živino ob prepadih, zijalkah, razpokah, vdrtinah, jamah, in sploh za živino nevarnih krajih.

d) napravljati studence in vodovode v svrhu dobave vode za pasčo se živino; skrbeti za namakanje, oziroma osuševanje pašnikov.

e) vzdrževati vremenska drevesa, pod katerimi najde pasčo se živina zavetje ob vremenskih nezgodah.

f) napraviti potrebna pota in steze na planinske pašnike in po planinskih pašnikih, ter jih označiti z barvo in napisi na kolih, ako je to potrebno.

g) postavljati pastirske koče in staje za živino ali v ograjah pod drevesi ali brez dreves ter hleve za živino, nadalje korita za vodo ali solišča.

h) gnojiti v najem vzete pašnike z raztrošanjem živalskih odpadkov med, pred ali pa za pašo ter z umetnim gnojem.

i) najemati potrebno število pastirjev in drugega osebja za različno pasčo se živino proti plači, določeni po sklepih načelstva.

j) zavarovati živino proti streli, ter raznim nezgodam, ki se lahko zgodijo na pašnikih ali pri gonji na pašnike ali z pašnikov.

k) zavarovati pastirske koče in hleve proti ognju.

l) popraviti pašne braje, ki so bile zasute s peskom in gramozom po hudournikih, nalivih in drugih vremenskih nezgodah.

m) s primernim obdelovanjem in sejanjem planinskih travnih semen spreminjati slabe, nerodovitne ali preveč gnojene pašnike v dobre pašnike.

n) dajati strokovne izjave v planšarstvu v svrhu zakonodajstva.

o) vlagati prošnje in pritožbe na vsa merodajna oblastva glede paše, da bi se korist združnikov spravile v soglasje z gospodarskimi ali drugimi postavami ter uradnimi ukazi in predpisi.

p) posredovati pri nakupu in prodaji te živine, posredovati pri določevanju pasme, ki naj se v okrožju pašne zadruga redi; vzdrževati bika plemenjake določene pasme.

r) zastopati svoje koristi po pooblaščenih ob priliki premovanja živine od katerekoli oblasti.

Pašniške zadruga se naj ustanavljajo za večja okrožja, n. pr. cel sodnijski okraj in se naj po potrebi v posameznih župnijah ustvarijo podružnice.

Iz namena pašniških zdruag je razvidno, da imajo iste trojen glavni namen; v prvi vrsti je njih namen zboljšanje pašnikov, v drugi vrsti povzdiga

živinoreje potom določitve dobre in za krajevne razmere primerne pasme živine, v tretji vrsti pa skupen nakup živine (bikov, plemenske živine) in skupna prodaja živine. Vzlasti zadnji namen zadrug bodemo morali mi Slovenci bolj uvaževati.

Dejstvo, da so pašniki velikega pomena za povzdigo živinoreje, da se z umno uporabo zboljšanih pašnikov zelo dobro izkoriščajo planinski travniki, kateri vsled oddaljenosti ali nedostopnosti po največkrat niso dali nobenega haska, kakor tudi dejstvo, da se z ustanovitvijo pašniških zadrug odvzame posameznim posestnikom mnogo truda in stroškov ter prihranijo delavske moči — za vso živino se napravijo skupne staje, vodovodi, najmejo skupni pastirji, napravijo skupne pastirske kočice itd., nas navaja k ustanovitvi pašniških zadrug. VI. Pušenjak.

Gospodarski sastanak na otoku Krku.

Dne 2. aprila držao se gospodarski sastanak na biskupskom imanju u Kanajtu kod Punta, koga je sazvaio učitelj J. Mahulja. Akoprem nije sastanku pristupilo nego samo oko 50 učesnika, to se moramo tješiti time, da je bio samo prvi početak i da će u buduće biti bolje. Naše ljude mora se tak na slične sastanke priučiti.

Sazivač otvarajući u 10 sati u jutro sastanak pozdravlja prisutne, te kaže, da je ovaj sastanak pozvao, da se dogovorimo o raznim gospodarskim pitanjima, a navlastito o onom trojem o čemu drži da bi na otoku Krku najviše koristi donijelo, a to je zadrugarstvo, vinogradarstvo, i živinogojstvo. Znao je, da će nekoji imati dosta dalek put da prevale, da će se danas izgubiti toliko dnevnice, al on sve to drži za malen gubitak prema onomu, što se može od sastanka dobiti. Drugi narodi da su došli do nešto boljeg blagostanja jedino sastajanjem i dobrom organizacijom, u čemu da smo mi strašno zaostali, s toga se moramo maknuti, želimo li napredovati. Nesmijemo očekivati sve od druguda, već se moramo osoviti na vlastite noge.

Nada se, da će ih budući put barem još toliko na sastanak doći, da će danas vladati dobar red i mir, te predlaže kao presjednika sastanka g. Franju Volarića, a za zapisničara g. Josipa Dinića. Kao predstavnik štampe predstavlja g. dr. Palčića urednika, „Pučkog Prijatelja,“ te svima kliče: dobro došli!

Presjednik se najljepše zahvaljuje na podatku mu povjerenju, te najprije podijeljuje riječ g. Mahulji, da predaje o zadrugarstvu.

Predavač spominje, kako je čovjeku već prirodjeno da živi u društvu i kako je počela smisao za mojim i tvojim. Iz stališke nejednakosti razvilo se u starini silno robstvo, a prvi koji je počeo naučati jednakost među ljudima, da je bio naš Spasitelj. U evropskim

državama, da je već danas svuda proglašena jednakost među svim slojevima pučanstva, al samo u ličnoj slobodi, a ne jednakost u imanju, jer se to protivi zdravom razumu. Neki da šire i te ideje o izjednačenju sviju ljudi i imućstveno, al da je to posve neizvedivo, dok budu ljudi ljudima.

Neki da su se u povećavanju svoga imanja preveć zaljubili, postali su preveć svojeljubi i pri tom da nisu gledali na sredstva, kako da do svog cilja dodju. Svoga iskrnjega da su radi toga preveć iscrpljivali, bilo u radnji bilo u velikim kamatama. I na taj način prešlo je skoro sve imanje u ruke nekolicine takovih, a velika većina spala je na prosjački štap.

Iz toga se porodilo takozvano socijalno pitanje t. j. ti siromasi počeli su tražiti, da i oni žive, a da ne gladuju. I od toga nastaju današnji štrajkovi, nekada opravdani, nekada neopravdani, jer svaka stvar ima svoje granice. Da bude radnik za svoj trud pristojno nagradjen, to zapovijeda Bog i kršćanska vjera i u tu svrhu nastala je organizacija, takozvanih kršćanskih socijala pod devizom: živi i pusti živjeti.

Kako se seljaka zlorabio na našem otoku, to je još svima poznato. Nisu bili rijetki slučajevi da je naš seljak plaćao 10, 20 i do 50 % kamata na posudjene novce i da je svoja drva, ulje, vino i t. d. u bezcijenje prodavao takvim lihvarima, a nasuprot za dvostruku cijenu kod njih kupovao ono što mu je trebalo.

Najveći dobrotvor seljaka bio je Raiffeissen, koji je pod geslom jedan za sve, svi za jednoga, ili po našu: uzdaj se u se i u svoje kljuse, počeo ustrajati novčane zavode ili posujilnice sa svrhom, da oni seljaci koji imaju koji novčić u suvišku, da ga u zajedničku blagajnu nose, a iz te blagajne, da se posudjuje svim onim seljacima koji su potrebni iz čim manje kamate, samo ako su ovi poštteni. To je značilo pomagati seljak seljaka kroz zadrugu. Baš pametna misao! I te zadruge se izvršno ponesle, tako da ih imade danas po Njemačkoj na hiljade.

Kako svaka novotarija, pa bila ona i najbolja k nama prekasno dodje, tako je došla i ova o samopomoći ili o zadrugarstvu. Glavna zadruga ide u tomu našeg presvijetlog biskupa Mahnića, koj nešto svojim nagovorom, nešto svojim nplivom učinio je, da su se svuda po njegovoj biskupiji te posujilnice ustrojile, tako, da ga se može nazvati drugim Raiffeissenom za ove strane. I sve te naše posujilnice dobro djeluju, tako da i najveći protivnici moraju priznati njihovu vrijednost. Novca imademo svuda u suvišku, tako da su to više štedionice nego li posujilnice.

Al na ovom nesmijemo sustati, zadržni duh samopomoći mora nas u svemu provejati, t. j. na svim poljima moramo se udružiti u zadruge želimo li napredovati. Temelj je tu, a to su posujilnice, iz kojih se mora crpati sredstva, da započetu kuću zadrugarstva dalje dogradjujemo.

Uz posujilnice ustrojila se malne svuda po otoku gospodarsko-trgovačka društva ili konsumni magazini, koji su narodu opet dosta pomogli, samo je ovdje potrebna trgovačka špekulacija, koja nam još manjka i dobra organizacija.

Društvo pri kojem je cijeli otok sudjelovao jest austro-hrvatsko parobrodarsko društvo, te će doskora našim morem zaploviti naši vlastiti parobrodi.

I time bi sa zadrugarstvom na otoku svršili, a sad treba da idemo dalje, jer jedino zadružna organizacija ima nas izvesti iz socijalne bijede i socijalno pitanje riješiti će se jedino zadrugarstvom jer ovo ide ne samo za gospodarskim već i za čudorednim unapredjenjem čovječanstva.

Dvije glavne gospodarske grane, koje imaju naš otok ekonomski podignuti, jesu vinogradarstvo i živinogojstvo, o čemu ćete čuti posebice govornice. Ali te dvije važne grane, žele li doći do potpunog uspjeha, treba da se naslone na zadrugarstvo.

Sad spominje koliko bi se raznih zadruga iz vinogradarstva dalo po otoku ustrojiti. U Punt, gdje prodaju dosta cijepljenih američkih loza mogla bi se ustrojiti trsova zadruga, po svim mjestima pako prodajna zadruga za stolno groždje, mjesto da svaki pojedinac podje s njime na Rijeku ili drugamo, gdje potroši za put i izgubljene dnevne polovice dobivene svote.

Od osobite bi važnosti bile vinarske zadruge. Mjesto da svaki pravi vino po staru, po domaću, koje pak u trgovini ima slabu prodaju, zadruga bi od svojih članova preuzimala groždje, od koga bi izučeni vinar pripravljaio mnogo bolje vino i koga bi se mnogo bolje prodalo. Gdje se nebi moglo takvo šta zvesti, moglo bi se zvesti barem konobarske zadruge za skupnu prodaju vina. Po svijetu ima dosta zadružnih krčama.

Mnogomu će se ove stvari činiti možda za naše strane smješnima i neprovedivima, primjećuje predavač, al on tvrdi, da ono što se može po svijetu učiniti, da se može i kod nas i onda bi svih uvrijedio kad bi kazao, da je naš seljak možda gluplji od drugih, jer to nije, nego samo naš seljak još nije zaljubljen u zadružnu ideju, kao što su seljaci po svijetu.

Pristupa k živinogojnim zadrugama, te spominja od kolike bi važnosti bila po svako naše mjesto jedna takva zadruga, koja bi držala dobre živine za naskok, da poboljšamo koli volovsku, toli ovčiju rasu. I prodajna zadruga za živinu nebi bila na odmet, jer sada se osobito sa janjcima, teletima i t. d. koriste najviše preprodavaoci. Nam manjka mlijeka, pak bi trebalo u svakom mjestu ustrojiti kravarsku zadrugu, te ako bi mlijeko i većoj količini proizvodjati, imademo blizu tržišta za prodaju

Svinjarstvo u nekim općinama se je prilično razširilo, te bi tu trebalo misliti na ustroj svinjarske

zadruge za zajedničku prodaju. Ovčarska zadruga mogla bi preuzeti zajedničke pašnjake, zajedničke pastire i t. d. Naš je otok vrlo zgodan za pčelarstvo i da se ustroje pčelarske zadruge mogle bi seljaku kao uzgredni dobitak dosta koristiti.

Skopčano sa živinogojnim zadrugama trebalo bi zvesti i zadruge za pašnjake i uzgoj krmnih trava, da poboljšamo naše pašnjake i košnje i da pripravimo više krme nego li to do sada biva.

Bog nas je postavio na otok usred mora, koje obiluje svakojakom ribom, al se mi neznamo time okoristiti, jer skoro da niti nemamo ribara od zanata, sa slabim ribarskim spravama, koji ako što i ulove, to se s njima najviše okoristi preprodavaoc, ustrojimo stoga ribarske zadruge, koje će svemu tomu zlu doskočiti.

I druge poljske proizvode, koje našem težaku nešto obilnije radjaju, te za koje mora svaki pojedinac kupca tražiti, moralo bi se prodavati putem zadruga. Tako u Puntu radja buhač i ulje, u Baški rajčice i kukumari, u Vrbniku repa, u Dobrinju drva i koje godine jabuke, u Dubašnici drva i ulje i t. d. Drugdje ima zadruga i za prodaju jaja, pak zašto bi se mi sramovali ovakve usrojiti.

Od osobite bi važnosti napakon bile zadruge za nabavu strojeva. Usljed odseljenja u Ameriku manjka nam radnika i radnici su skupi, pak bi radi toga morali više rabiti strojeve. Pojedincu je to teško, jer ili je stroj preskup za samoga njega ili mu samo malo vremena rabi, pak mu se nebi isplatilo nabaviti ga, al ono što nemože pojedinac može zadruga. Za naše strane bile bi mlatilnice, brane, raba, preše za mast, mlinovi i t. d. a za tjeranje tih strojeva preporučilo bi se motore na benzinu. Spominje kako je u Dobrinju ove godine jedan privatnik kupio od druge ruke mlatilnicu, koju je odmah prve godine isplatio sa dobitkom, jer su u vrijeme žetve svi k njemu, tekli, da im žito omlati.

Svršavajuć preporučuje prisutnima, da o stvari kod kuće bolje razmišljaju, te od spomeutih zadruga, koja bi im se činila shodna da se kod njih zavede, nek se o tom njih nekolicina dogovore, nek zapitaju pravila, koje će im „Zadružna Zveza u Ljubljani“ rado badava sastaviti, te neka pozovu ustanoviteljnu skupštinu, gdje će ta pravila proučiti i odobriti, te poslati na potvrđenje. I time je zadruga ustanovljena. Nemari ako ih iz početka bude i malo u zadrugi, dosta da su uvidjavniji u mjestu, kasnije će već drugi sami po sebi nadoći. Zadrugarstvo voljna je kod nas i sama vlada podpirati, o čemu će on na svršetku sastanka podnijeti shodnu resoluciju, a sada završuje sa poklicom: cvalo zadrugarstvo!

Prisutni su ovo razlaganje saslušali sa velikim zanimanjem i presjednik se najljepše zahvalio preda-

vaču, a zatim se prešlo na drugu točku: o živinogojstvu.

O tomu predaje putujući učitelj poljedelstva gospod. V. Ferluga. Razlaže kako bi živinogojstvo bila unosna grana za naše strane, kad bi se živo u većoj mjeri gojilo, nego li do sada i kad bi se isto bolje držalo. Nama u prvom redu da manjka paše, te bi trebalo opstojeće pašnjake i sjenokoše poboljšati sa gnojenjem, a zatim u većoj mjeri gojiti osobito djetelinu. Pokazuje razne umjetne gnojewe i daje naputke kako se isti rabe. Za djetelišta preporuča da se nabavlja sjeme samo putem zadruga, jer putujući kramari obično prodaju slabo sjeme. Mi da se moramo okaniti sijanja žitarica, jer se to kod nas neisplaćuje, već u većoj mjeri gojiti razne trave a time i živo, koje će nam mnogo više koristi donasati. Dokazuje statistikom za naš otok, kako se kod žitarica ni izdaleka trud neisplati.

Prelazi zatim na štale kako moraju iste biti uređene, a kako su na suprot naše, osobito naši koci, gdje se siromaška svinja kroz cijelu godinu do trbuha valja u blatu. Potaknuje ljude, da grade dobre štale, što i vlada potpomaže, jer će tada imati mnogo više koristi od svojih životinja, a i gnjoj biti će mnogo bolji.

Za živine spominje, kako jedino od dobrih vrsti može izaći dobra vrst, pri čemu se kod nas malo pazi, pak da bi bilo neophodno nužno, da se u svakom mjestu ustroji živinogojna zadruga za držanje dobrih živina za naskok. Obećaje, da će glede toga još držati u svakom mjestu posebno predavanje, da ljude bolje sprijatelji sa živinogojstvom.

I njegovo se razlaganje slušalo vrlo pozorno i na koncu su nekoji pitali kratka razjašnjenja, koja im se i podala.

Napokon je predavao g. P. Galzigna, upravitelj biskupskih dobara, o vinogradarstvu. Počeo je sa krčenjem zemlje, u čemu mnogi pogriješuju, jer preveć plitko krče, zato će se sigurno kajati. Nastavio je kako se odgaja matičnjak, kako žilavice, kako se ove cijepe i kako posadjuju u zemlju, njega oko njih prve godine, pak slijedećih. Radnje u vinogradu, kopanje, oranje, rezanje, vezanje. Skropljenje i sumporanje, te trganje groždja.

Obkoljen raznovrstnim vinogradarskim orudjem, sva svoja razlaganja pokazivao je g. Galzigna praktično, te su se svi za to zanimali. Šteta što je bilo vrijeme već dosta poodmaklo, bio je naime 1 sat po podne, te su ljudi bili gladni, inače predavač kanio odvesti svih van u vinograd, da to još praktičnije pokaže. Imao je o čemu govoriti do večeri.

Na koncu je g. J. Matulja pročitao slijedeću resoluciju.

Sudionici gospodarskog sastanka sakupljeni dne 2. aprila 1908. u Kanajtu, obzirom na akciju, što ju

kani vlada poduzeti za gospodarsko podignuće Istre, predlažu, da se za otok Krk podupre slijedeće:

1) zadrugarstvo u podupiranju svih novoustrojenih zadruga osobito iz vinogradarstva i živinogojstva;

2) živinogojstvo u dobavljanju dobrih pasmina za naskok, te u nadarivanju dobro držanih živina kao i dobro uredjenih štala;

3) travništvo u nagrađivanju dobro držanih pašnjaka, sjenokoša i djetelišta, te u dobavljanju dobrog sjemena i umjetnog gnoja;

4) vinogradarstvo u podjeljivanju loza, alata i gnoja, te u nagrađivanju valjanih vinogradara, kao i u držanju tečajeva iz te struke;

5) poljedelstvo uopće u podjeljivanju stipendija našim mladićima, koji bi hteli tu struku učiti;

6) šumarstvo u zašumljivanju golih strana;

7) trovinu, pomorstvo i obrt u podijeljivanju stipendija;

8) ribarstvo u podijeljivanju modernih ribarskih sprava siromašnjim ribarima;

9) pčelarstvo u nagrađivanju valjanih pčelara i u podijeljivanju dobrih modernih košnica;

10) parobrodarstvo u izdašnom subvencioniranju domaćeg parobrodarskog društva;

11) melioraciju zemljišta u prosušanju nekih močvarnih strana, u uređenju potoka i gradnji potrebitih mostova;

12) školstvo u potpomaganju općina za gradnju novih školskih zgrada, te u podignuću jedne niže pomorske škole u Baški, a djevojačke škole u Dobrinju, o čemu se već više vremena radi;

13) vodogradnju u potpomaganju gradjenja štirana i vodovoda, gdje je to potrebno;

14) komunikacije u gradjenju dobrih cesta po otoku, te u uvedenju telegrafa iz Crikvenice preko Šila po cijelom otoku;

15) lučke radnje u izgradnji potrebitih mula;

16) potpomaganje gradjenja hotela i kupališta u onim mjestima, gdje natiču stranci, kao i u Šilu, Mahinskoj i Omišlju.

Sve ove točke bile su uz kratko obrazloženje oduševljeno prihvaćene i vladi toplo preporučene.

Presjednik se na to lijepo zahvaljuje predavačima, te osobito naglasuje, kako je ovo prvi sastanak i kako je ovaj dokazao, kako nam ovakvih sastanaka neophodno treba, stoga nesmiye biti poslednji. Čvrsto se nada, da će svi poći danas kući sa uvjerenjem, da su toga prilično naučili, te neka drugima kažu, da drugiput i oni dodju. U to ime kliče; do vidova na drugom sastanku!

Pozivi k pojasnilom,

katera izdajajo v smislu § 269 os. doh. zak. davčne oblasti na naše zadruge, niso vedno postavno opravičeni. Zgodilo se je, da se je pozvalo posojilnico,

naj da pojasnila o remuneracijah, katere so prejeli udje njenega načelstva. Pripomnimo, da je posojilnica podvržena pridobninskemu davku, a da pri svoji fasiji izplačanih remuneracij ni odtegnila. (Ali bi bila k temu opravičena, o tem si nasprotujejo razsodbe upravnega sodišča). Davčna oblast se je torej obrnila na posojilnico v svrhu kontroliranja resničnosti fasij udov njenega načelstva. Nastane vprašanje, ali je bila posojilnica dolžna se tej zahtevi odzvati ali ne? — § 269 cit. vелеva „vsakemu . . . da v davčnih zadevah drugih na zahtevo izpove kot priča ali kot zvedenec.“ Da zakon z izrazom „vsak“ ne razumeva le fizičnih, temveč tudi juridične osebe, je dognala že razsodba upravnega sodišča z dne 3. aprila 1903 št. 4076. Poziv v smislu § 269 more torej postavno doleteti tudi posojilnico; vendar glasom zakona le v „davčnih zadevah drugih.“ Pri uporabi te zadnje postavne določbe na predležeči slučaj pa nikakor ne gre priprosto argumentirati: udje načelstva so osebe zase, in posojilnica je juridična oseba zase, torej so posojilnici nasproti ti udje tretje osebe ali „drugi“ obdavčenci §-a 269 doh. zak., in je posojilnica primorana pričati v njih davčnih zadevah. To po n. m. napačno stališče zastopajo davčne oblasti. — Pričati juridična oseba sploh nikdar ne more, temveč priča zanjo vselej le njen v to poklicani informirani fizični organ. Da je le ta k pričevanju dolžan, kadar izide poziv na „posojilnico“ (zadruge), je goi sklicevana razsodba upravnega sodišča tudi izrečno poudarila. Organi posojilnice (predsednik, celo načelstvo, celo nadzorstvo, ali jeden ud jednega ali družega) so torej prisiljeni pričati, a vselej le v davčni zadevi družega: nadzorstvo proti načelstvu in obratno, osebno pozvani ud proti drugemu udu (v kolikor bi vsi ti vsled druge postavne določbe ne bili opravičeni, odkloniti pričevanja). Ako pa je izšel priprost poziv na „posojilnico“ ali „načelstvo posojilnice,“ da naj priča o remuneracijah udov načelstva, je očividno, da se je zahtevalo pričevanje od združni organ tvorečih obdavčencev samih, torej pričevanje v njih lastni zadevi; z drugimi besedami: da je davčna oblast (vsaj po voljeni obliki) to, česar od obdavčencev ni zvedela kot fatentov, hotela iz njih izvedeti kot prič. To pa ni postavno. Pritožba zoper take in podobne pozive je dovoljena administrativnim potom do ministrstva (Razs. upr. sodišča z dne 1. oktobra 1901 št. 8724). Upravno sodišče zamore ministerijalno rešitev preiskati s pravnega stališča.

Kupujmo le dobra deteljna in travna semena!

Če hočemo živinorejo povzdigniti, moramo pri delovati več in boljše krme. Oboje se pa da doseči le z dobrim obdelovanjem travnikov, njiv in senožet. V ta namen izvršujejo s prav ugodnim uspehom gno-

jenje z umetnimi gnojili. V tej zadevi si marsikateri gospodar pomore do večje in boljše množine krme. Enako skrb bi morali naši gospodarji obračati tako pri izbiri detelj kakor pri izbiri travnih semen na njihovo kakovost t. j. kaljivost in čistoto. Žal, da v tem oziru vlada na eni strani brezskrbnost, lakomnost, na drugi strani pa lahkomišelnost in skopost.

Kakor ni vse eno, kakšno pšenično ali drugo seme sejemo na njive, tako ni vse eno, kakšno deteljno seme sejemo na njive ali pa travna semena na travnike.

Razložek je velikanski.

Če sejemo malo kaljivo in s spredenico zmešano deteljno seme na njive, bode pridelek tako slab, da je škoda prostora, gnoja in truda. Istotako če sejemo s preveč plevelnatim zrnjem pomešana travna semena na travnike, ki smo jih popred morda celo z umetnimi gnojili pognojili, je škoda denarja, ki smo ga v ta namen izdali.

Po deželi prodajajo le premnogokrat prekupci deteljna in travna semena, ki jim dodajajo toliko plevela in smeti, samo da jih po ceni prodajo. Kupec takega semena sam sebe ogoljufa. In če tudi se posreči, da kupi gospodar enkrat ali dvakrat dobro kaljivo seme, pozneje, ko se tega v večji meri poprime, vzamejo mu z goljufivim semenom vse veselje do napredka. Žal, da je tako. Da se o tem sami prepričamo, je treba le nekoliko po naših deteljiščih in travnikih pogledati. Tu bujna, čista in zdrava rast; tam sam plevel in škodljive malovredne rastline. Ako se potem razgovarjamo s posestniki, povedali nam bodo, kako so bili nekatere izbirčni in vestni pri nakupu semena in kako se drugi hudujejo na brezvestne prekupce, ki so jim za mal denar dali malovredno seme. V tej zadevi je ravno pri nas na Kranjskem, kjer se v mnogih krajih pečajo s pridelovanjem deteljnih semen, potrebno, da se bi osnovala neka kontrola, bodisi zasebnim, bodisi zakonitim potom, da bi se taka brezvestnost odpravila.

Našim gospodarjem, ki si bodo letos nakupovali deteljna in travna semena, pa svetujemo, da naj pri tem nakupu ne gledajo samo na nizko ceno semen, ampak na dobroto t. j. kaljivost in čistoto. Semena naj kupujejo le pri solidnih tvrdkah, pri Kmetijski družbi ali „Gospodarski zvezi“. Le tedaj smejo pričakovati zanesljivo blago, ki je vredno, da se ga vseje ter da se ima pozneje lepe uspehe. —e.

Kmetijsko poučno potovanje na Češko.

C. kr. kmetijska družba kranjska namerava prirediti povodom letošnje jubilejne razstave v Pragi gospodarsko-poučen izlet na Češko.

Po dogovoru z deželnim kulturnim svetom za kraljestvo Češko v Pragi se je že sedaj sestavil za to potovanje naslednji načrt:

Izlet bo trajal 10—12 dni in se bo vršil meseca julija ali avgusta (v šolskih počitnicah).

Udeleženci se odpeljejo z večernim vlakom, ki odhaja z Jesenic ob osmih zvečer, in pridejo zjutraj ob osmih v Češke Budjevice.

Tam se prične s poučnim ogledovanjem, in sicer:

1. dan. Ogled gosdodarske šole in kakega vzornega kmetijstva, kjer bo videti rejo južnočeških konj težkega plemena, (najbrž v Plavi),

Obed in prenočišče bo v Budjevicah.

2. dan. Ogled krasnega veleposestva kneza Schwarzenberga, in sicer gradu v Hluboki in vzornega dvora Vondrova.

Obed v Budjevicah. — Popoldne ogled postaje za obdelovanje barja v Zalši, vožnja v Tabor in prenočišče tam.

3. dan. Ogled staroslavnege mesta Tabora, kralj. češke kmetijske akademije, družbene mlekarne s parno silo. Z večernim vlakom v Prago.

4. 5. in 6. dan v Pragi. Tukaj ogled Prage in njenih starožitnosti, obisk in ogled razstave, dalje ogled prve češke akcijske mlekarne v Nuslih, Freyeve mlekarne in sladkorne tvornice v Visočanih, in če bo čas dopuščal, fiziološke ter mlekarske postaje. Hrana in prenočišče v Pragi.

7. dan. Izlet s parnikom po novo kanalizirani reki Vltavi, in sicer najprej v Trojo. Tukaj ogled češkega pomologičnega (sadjarskega) zavoda, potem v Melnik, ogled vinarske šole, vinogradov in kleti. Prenogišče v Melniku.

8. dan. Vožnja čez Štjetje v Lovosice. Med potom ogled hmelnic pri Počapljih, ogled tvornice za porabo sadja v Třebenicah; dalje v mesto Rovdnice, tukaj ogled tvornice za pluge in stroje za žetev, odtod v Bečkovice in z vlakom v Prago. Prenogišče v Pragi.

9. dan. Iz Prage v Novo vas pri Kolinu, tukaj ogled vzornega vrtnarstva, v Kolinu ogled okrajne drevesnice in v Lošanih ogled kmetijske elektrarne, v Kutliřih ogled vzornega kmetijstva g. Prokupka. Vožnja v Kutno goro. Ogled kmetijske šole, kakega vzornega malega posestva in skladišča za žito, velikih nasadov hrena v okolici, znamenitosti mesta in odtod odhod nazaj v Prago ali pa naprej čez Iglavo, Znojmo na Dunaj. Če bo zadostno število takih, ki se za to zanimajo, bi se lahko med potom na Dunaj ogledalo mesto Rec s slovečimi vinogradi in kletmi, dalje mesto Korneuburg s poskusnimi nasadi in Klosterneuburg, tukaj višja vinarska šola in sloveče kleti tamošnjega samostana.

Vsa vožnja iz Ljubljane na vsej progi (tja čez Linec, nazaj čez Dunaj) bo veljala v tretjem razredu

60 kron, v drugem razredu tretjino več, hrana in prenočišče kakih 10 kron na dan, tako da bo vse potovanje veljalo največ 200 kron za osebo.

Za strokovno vodstvo bo tudi skrbjeno. Izlet bo vodil g. c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický, ki mu bo češki deželni kulturni svet pridelil kakega domačega kmetijskega potovalnega učitelja. Izlet se bo vršil, če se oglasi vsaj 20 udeležencev. Prijave za udeležbo sprejema c. kr. kmetijska družba že sedaj, najpozneje pa do 1. julija t. l. Na poznejše zglasitve se ne bo oziralo.

K zglasitvi je pridejati 50 kron za nakup okrožnega listka in je treba povedati, ali se udeleženec želi nazaj voziti čez Dunaj, ali čez Prago, Linec, Jesenice.

Daljša poročila bo objavljala c. kr. kmetijska družba v „Kmetovalcu“, ki prinese tudi popis in slike nekterih teh slovečih in lepih krajev.

Kronika Zadružne zveze.

Osebnostna vest. Z današnjo številko je prevzel uredništvo „Narodnega Gospodarja“ Zvezin tajnik Anton Kralj.

Prošnja. Vsled obilega dela, ki se ravno ob tem času pojavlja vsako leto bodisi v tiskarni bodisi v pisarni, zakasnela je precej izdaja našega lista. Cenjene naročnike prosimo v tem oziru oproščenja. Ko se naši zavodi preselijo v novi zadružni dom, se ne bodo mogle take zakasnitve več dogajati, ker bo na razpolago dovolj prostora in bo mogoče tiskarno tako urediti, da bo lahko zmagovala prevzeto delo.

Letopis Zadružne zveze za l. 1904, 1905 in 1906, ki ga je uredil Zvezin nadrevizor g. Vlad. Pušenjak, se je te dni razposlal posameznim članicam. Ako bi ga katera zadruga pomotoma ne prejela, naj to javi Zadružni zvezi. Od onih pa, ki so ga dobile, pričakujemo, da ga ne bo nobena vrnila.

Nove članice. V zadnji seji načelstva so bile kot članice sprejete sledeče zadruge:

Hranilno in posojilno društvo v Koprivniku.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Št. Janžu na Dravskem polju.

Seoska blagajna za štednjo i zajmove v Banju.

Kitarsko društvo v Domžalah.

Hranilnica in posojilnica na Dobrovi.

Seoska blagajna za štednjo i zajmove v Hrvaticima.

Hranilnica in posojilnica v Slivnici pri Mariboru.

Hranilnica in posojilnica v Beli peči.

Hranilnica in posojilnica v Laporjah.

V l. 1908 je na novo pristopilo 34 zadrug, koncem l. 1907 je bilo včlanjenih 433 zadrug, torej stanje koncem marca l. l. skupno 467 članic.

Članstvo so prijavile sledeče zadruge:

Mlekarska zadruga v Svetju.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Št. Juriju ob Taboru.

Pašniška zadruga v Gornjemgradu.

Mlekarska zadruga v Št. Juriju ob juž. žel.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Gornjemgradu.

Hranilnica in posojilnica v Kortah.

Hranilnica in posojilnica v Trebnjem.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Rajhenburgu.

Živinorejska zadruga za Dol in Dolsko.

Občni zbor Zadružne zveze se vrši dne 21. aprila 1908, na kar cenjene članice še enkrat opozarjamo.

Zadružni pregled.

Živinorejska zadruga se je ustanovila za Dol in Dolsko. Na ustanovnem občnem zboru je predaval o živinoreji in koristi živinorejskih zadrug mlekarski konzulent g. Jakob Legvart. Zadrugi je takoj pristopilo lepo število udov.

Poučni tečaji o dobavi kmetijskih pridelkov za vojno upravo. Poljedelsko ministrstvo na Dunaju je v sporazumu z vojnim ministrstvom poskrbelo, da so se v nekaterih deželah vršili poučni tečaji o dobavi kmetijskih pridelkov za vojno upravo. Kot podlaga je služila knjiga „Handbuch über die Beschaffung der Verpflegungsartikel im Frieden für das k. u. k. Heer und für die k. k. Landwehr“. Upati je, da kmetovalci, zlasti pa zastopniki kmetijskih prodajalnih zadrug porabijo te tečaje in se pouče o tej tako važni zadevi. Pomanjkljivo poznavanje obstoječih predpisov in še ne primerno razvita organizacija kmetijskih zadrug sta bili dozdej ovisa, da se niso mogle kupčije med kmetovalci in vojno upravo razvijati za obe stranki ugodno. Zato je namero vojne uprave, da v tem oziru pouči prizadete kroge, le odobravati.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani. Deželni zbor kranjski je v svoji seji dne 28. marca t. l. soglasno sprejel nujni predlog poslanca dr. Kreka in tovarišev, da se kolikor mogoče hitro ustanovi v Ljubljani dvorazredna slovenska trgovska šola z nadaljevalnimi, oziroma specialnimi tečaji. V ta namen se je dovolilo deželnemu odboru kredit v najvišjem znesku 6000 kron.

Kar nas pri tej stvari najbolj zanima in veseli, je okoliščina, da se pri tej šoli ustanovi poseben tečaj za zadružništvo. Slovensko zadružništvo je v zadnjih letih napredovalo orjaškimi koraki. S ponosom sme naše ljudstvo zreti na to mogočno gospodarsko organizacijo, katero si je ustvarilo samo iz svoje lastne moči. Toda skrbeti se mora tudi, da se zadruge ne širijo samo po številu, ampak da napredujejo tudi na znotraj.

Slabo in polovičarsko delo bi bilo, zadruge snovati, a pozneje jih prepustiti samim sebi. Mnogo važnejše je delovati na to, da se zanese med zadružnike pravi zadružni duh in se krepí notranja organizacija zadrug. Samo pod temi pogoji je mogoče, da dosejajo zadruge stavljene si namene: zbirati raztresene moči gospodarsko slabih slojev in jih po združitvi vsposobljati za gospodarski napredek. Kakor povsod je pa tudi pri zadružnem delu uspeh odvisen od oseb, ki to delo vodijo in od njihovih sposobnosti. Kaj pomagajo še tako lepa načela, če bi pa ne bilo dobili ljudi, ki bi bili zmožni dejansko izvrševati, kar se je v teoriji spoznalo za dobro in pravo. Dobra volja je na vse zadnje vendar le samo — volja, v modernem gospodarstvu je pa treba tudi dejanj in strokovne izobrazbe, drugače ni mogoč napredek. Zgodovina slovenskega zadružništva beleži marsikak neuspeh in če iščemo vzrokov, zakaj se mnoga zadružna podjetja niso mogla ohraniti pri življenju, moramo si reči, da je bilo največkrat pomanjkanje stvarne izobrazbe krivo, da razne zadruge niso mogle uspevati.

Če se vpeljejo na tej trgovski šoli posebni tečaji za zadružništvo, smemo upati, da bo ta naprava v mnogih ozirih koristna našim gospodarskim organizacijam, in da si bodo mladi ljudje v njej pridobili toliko strokovnega znanja, da bodo mogli samostojno voditi posamezne zadruge. Da je taka šola potrebna, izprevideli so v Nemčiji, kjer že več let uspešno deluje zadružna šola, ki jo v Darmstadtu vzdržuje državna zveza nemških kmetijskih zadrug. V Avstriji nimamo dozdej takega zavoda in Avstrijci so morali hoditi tje v daljni Darmstadt, če so hoteli obiskovati omenjeno šolo, ki je edina te vrste na evropski celini. Obisk te šole pa je povzročal na eni strani obilo stroškov, na drugi strani pa je darmstadtski zavod prikrojen v prvi vrsti za nemške razmere, ki so v marsičem drugačne nego naše, in zato avstrijski dijak ni imel od tega pouka tiste koristi, kakor če bi bil mogel obiskovati kak podoben avstrijski zavod.

Taka šola bi bila v Avstriji torej nekaj novega, in Slovenci bi si smeli le čestitati, da so bili prvi, ki so si omislili za svoje zadružništvo posebne učne tečaje na trgovski šoli. Upamo, da bodo tudi merodajni krogi pri vladi znali ceniti veliko vrednost take naprave in ji naklonili izdatno podporo.

Misel poslanca dr. Kreka in tovarišev, ki so stavili predlog za ustanovitev trgovske šole in vpeljavo posebnih tečajev za zadružništvo na njej, pozdravljamo kar najtopleje upajoč, da bode ta zavod blagodejno vplival na daljni razvoj našega zadružništva.

Gospodarske drobtine.

Državna podpora za vinogradništvo. Kakor znano, je pred leti trtna uš malone docela uničila vinograde. Vlada je bila ob tej nezgodi priskočila s hvalevredno vnemo na pomoč in je vinogradnikom samo na Kranjskem dovolila vsega skupaj okoli 585.000 K brezobrestnih posojil. Kako hudo so bili posestniki vinogradov prizadeti, priča dejstvo, da je bilo na Kranjskem pred nastopom trtne uši okoli 11.600 ha vinogradov in da je bilo od te površine do konca l. 1906 uničenih 97 odstotkov. Vnovič se je do konca l. 1906 zasadilo okoli 4000 ha, toda od teh se je dobra četrtina mogla zasaditi le s pomočjo državnih in deželnih podpor. Državno posojilo je dobilo 3294 vinogradnikov, tako da odpade na vsak hektar 566 kron, oziroma na vsakega vinogradnika 177 kron. V zadnji seji proračunskega odseka sta državna poslanca dr. Hočevnar in dr. Žitnik predlagala, da naj se do l. 1896 izdana državna posojila izbrišejo — kar bi zneslo za Kranjsko okoli 200.000 kron — za posojila pa, ki so bila dana od l. 1897 do 1906, da naj se terja vračilo v desetih obrokih, pričenši s 15. letom po odštetem posojilu. Toda ta umestni predlog žal ni dobil potrebne večine. Pač pa je odsek sprejel resolucijo, s katero poziva vlado, da naj — ako ne bi za l. 1908 v proračunu določeni kredit za obnovo po trtni uši uničenih vinogradov zadostoval — iz preostankov proračuna dá na razpolago potrebne vsote, da se zamore po trtni uši prizadetim vinogradnikom priznati podpora v smislu postav z dne 28. marca 1892 (drž. zak. št. 61) in 4. aprila 1902 (drž. zak. št. 136). Z omenjeno resolucijo se vladi tudi priporoča, da naj podaljša obroke za povračilo brezobrestnih posojil, ki so zapadla dne 1. januarja 1908, v posameznih uvaževanja vrednih slučajih do 1. januarja 1910, torej za dve leti. Takemu podaljšanju tudi vlada ne nasprotuje, in poljedelsko ministrstvo je že določilo, da se v posameznih ozira vrednih slučajih

počaka z izterjavanjem brezobrestnih posojil, ter je o tem tudi že obvestilo deželni odbor kranjski. Za mnoge naše vinogradnike je torej ta resolucija zelo važna, ker vsaj siromašnim ne bo treba že letos izplačati brezobrestnega državnega posojila, ki so ga bili dobili za obnovo svojih vinogradov.

Najstarejši bohinski sirar, Franc Ravnik, je umrl dne 26. marca. Siraril je nad 35 let po raznih krajih: v Bistrici 15 let, na Nemškem Rovtu 4 leta, druga leta pa na Ravneh in Lepenjcah in bil sploh znan pod imenom „Sirar“. Bil je učenec Švicarja Tomaža Hitza, ki je po bohinskih krajih poučeval sirarstvo, in pri tem delu mu je bil Ravnik desna roka. Z njim je legel v grob najboljši domači bohinski sirar. Za razvoj sirarstva, ki je bilo dotlej v naših krajih še neznana panoga gospodarstva, si je pridobil velikih zaslug. Bodi mu zemljica lahka!

Kako so avstrijski kmetje zadolženi? V preteklih 25 letih je bilo v Avstriji zasilnim potom prodanih 220.000 kmetij. Skupna vsota dolga, ki je obremenjeval prodana posestva, je iznašala 1460 milijonov kron, pri prodaji pa se je izkupilo samo 854 milijonov kron, tako da so upniki izgubili 606 milijonov. Leta 1895 je bilo sodnijsko prodanih 14.089 kmetijskih posestev, katerih cenilna vrednost je znašala 60,310.680 K, dolgovi 75,980.116 K, izkupiček pa 45.001.234 K. Kakor je razvidno iz teh podatkov, prodajajo se kmetiška posestva po javnih dražbah mnogo pod cenilno vrednostjo, ker znajo razne pijavke že tako urediti, da zanje prav hodi. Ker je bilo v 25 letih sodnijsko prodanih 220.000 kmetij, koliko ljudi je bilo prisiljenih zapustiti rodno grudo in si iskati kruha po tovarnah? Ako štejemo povprečno na vsako družino po pet glav, več nego milijon! Če dalje vpoštevamo, da je v Avstriji vsake četrte ure prodano eno posestvo, kaže ta žalostna slika nujno potrebo, da se kaj ukrene za razdolžitev kmetov in sicer kmalu!

Nov zakon proti živalskim kužnim boleznim. V poljedelskem ministerstvu vrše se sedaj posvetovanja o novem zakonu proti živalskim kugam. Posvetovanja o izgotovljenem načrtu udeležujejo se zastopniki vseh prizadetih ministerstev. Novi zakon predelan je z ozirom na sedanje znanstveno stanje veterinarne medicine in na moderni razvoj prometa z živino in mesom. Po dokončanih posvetovanjih v ministerstvu se bode poslal načrt raznim poklicnim zastopnikom v oddajo mnenj in šele potem se predloži državnemu zboru v nadaljno parlamentarno postopanje, v obče se pa upa, da se vse to izvrši še tekom tega leta.

Pozor na obuvale šolo obiskujočih otrok. Po zimi, zlasti ob deževnem vremenu, čujemo pogostoma pritožbe, da obuvale šolskih otrok ni vstrajno zoper mokroto in da morajo otroci s premočenim obuvalom sedeti v šoli, vsled česar si lahko nakopljejo prehlad. Temu se da lahko in za mal denar priti v okom, ako nove škornjice ali čreveljčke, predno jih jamejo otroci nositi, pripravimo za nošnjo tako-le: Nataremo podplate s pomočjo krtače s prevarjenim, tedaj že ohlajenim lanenim oljem ter pustimo, da se podplati tega olja dobro napijejo. „Urbace“ namažemo s pomočjo cunje iz vate nekoliko z ricinovim oljem, toda vsikdar le samo toliko, kolikor ga usnje zamore popiti, sicer bi se vsedal nanjo prah in obuvale bi vsled tega dobilo sivo, nič kaj zalo barvo. Na ta način postanejo škornjici ali črevelji vstrajni zoper mokroto in radi tega tudi trpežnejši.

Toplomer v kuhinji imela bi imeti zmirom pri roki slehrna skrbna gospodinja, kateri je mar zdravja svojega soproga in svoje rodbine, zakaj le s toplomerom se da kontrolirati toplota kuhanih jedil, zlasti tekočin. Toplota člo-

veškega života znaša 37°, radi česar vpliva kaj slabo na želodec, ako povzivamo jedi, ki so toplejše nego 37°. Ako se vživa hrana prevroča, nastanejo iz tega kaj pogostoma nevarne želodčne bolezni.

Umetna gnojila. Umetna gnojila nikakor niso neobhodno potrebna. V kmetiji, ki ima rodovitno zemljo z vsemi potrebnimi redilnimi snovmi in ki prideluje krmo, ki živalim nudi tudi vse redilne snovi, dokupovanje umetnih gnojil ni potrebno. Navzlic brezštevilnim spisom in knjigam, ki jih je izdala naša družba in drugi, in navzlic tisočerm tozadevnim kmetijskim predavanjem imajo naši kmetje večinoma še jako napačne pojme o umetnih gnojilih. Umetna gnojila niso čudotvorna štupa ter so le tisti del gnoja, ki ga našemu hlevskemu gnoju primanjkuje, če naj dosežemo največje mogoče žetve in naj pridelamo krmo, ki vsestransko zadošča. Našim tlom v slovenskih pokrajinah že od narave nedostaja fosforove kisline in največkrat tudi kalija, vrhutega smo pa z odprodajo raznih kmetijskih izdelkov v obliki žita, živine itd. odvzeli našim kmetijam veliko redilnih snovi, ki jih z dokupom gnoja, krme itd. nismo nadomestili. Vobče lahko rečemo, da v naših kmetijah nedostaja fosforove kisline in kalija, in če naj naše stare grehe popravimo, moramo ta nedostatek pokriti z dokupovanjem umetnih gnojil. Pa tudi sploh na naših njivah in travnikih ne dosežemo tiste množine pridelkov, ki bi se dale doseči ob umnem kmetovanju, kar vse prihaja od nezadostnega gnojenja, ali z drugimi besedami, od primanjčovanja vseh potrebnih redilnih snovi. Pri takih razmerah pri nas umen kmetovalec skoraj nikjer ne more s pridom gospodariti brez umetnih gnojil, zato so ta za nas sedaj potrebna, dokler vseh redilnih snovi dovolj v zemljo ne spravimo in potem z umnim gospodarjenjem ne skrbimo, da vsak izdatek redilnih snovij iz kmetije kakorkoli nadomestimo. Navzlic vsemu pa vedno hlevski gnoj ostane poglavitni, in zlasti gnojnico moramo do zadnje kapljice v domači kmetiji porabiti. Skratka: ravnanje z gnojem in z gnojnico mora pri nas do skrajnosti umno postati, in če naj dosežemo obilne žetve, moramo v kmetije spraviti dovolj fosforove kisline in kalija; to pa dosežemo z dokupovanjem tozadevnih umetnih gnojil, in vsled tega se sme pogojno trditi, da mora umen gospodar pri naših razmerah kupovati umetna gnojila. „Kmetovalec.“

Vabilo

na

redni občni zbor

obrnega in konsumnega društva Sv. Ivan pri Trstu,
registrovane zadruge z omejenim poroštvom,
ki se vrši dne 10. maja ob 2^{1/2} uri popoldan v lastni dvorani.

Spored:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Spremembe pravil.
6. Volitev odbora in nadzorstva.
7. Razni predlogi in nasveti.

O d b o r.

V slučaju, da ni občni zbor sklepčen ob določeni uri, se bode glasom § 36 pravil 1 uro pozneje vršil drug občni zbor brez ozira na število navzočih članov.

Računski zaključki.

Hranilnica in posojilnica v Kamniku.

registrirana zadruga z neomejeno zavezo, za II. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 92, v upravnem letu pristopilo 387, iztopilo —, koncem leta 1907 479.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.	
	Kron	Kron	
Vplačani deleži, glavni	1.400—	Delež Zadružne zveze	800—
» » upravni	1.548—	Vzdignj. hran vloge	198.398-01
Hran. vloge s kap. obr.	712.657-40	Obr. hran. vlog izplač.	1.335-19
Vrnjena posojila . . .	35 890-05	Obr hran vlog kapit.	19.768 80
Tekoči račun z zvezo .	287.990 72	Dana posojila . . .	499.246 06
Obresti tekočega računa	9.488 71	Tekoči račun z zvezo	314 161-81
Sprejeli za kolke . . .	1.283 40	Obresti tekočega računa	9.488-71
Sprejeli za vinkulacije	36-30	Izdali za kolke . . .	1.283-40
Plačane obr. od posojil	22 898-11	Izdali za vinkul. cije .	36-30
Upravni in urad. prisp.	1 783-51	Obresti pos. povrnjene	150-47
Pristopnine	387—	Uprav. in urad. stroški	2.228-99
Tekoči račun strank . .	117 129-16	Rent. dav. in neposred.	
Kap. obresti tega . . .	291 46	pristojbina	43 35
Plač. obresti tega . . .	82 89	Plača uradnikom . . .	980—
Prehodni	43-009 39	Tek. račun strank . . .	125-443 01
Gotov. začel. leta 1907	10.033 09	Kap. obresti tega . . .	291-46
		Izplačane obresti tega	182-32
		Prehodni	43.195-76
		Gotovina 31. dec. 1907	28.875-55
	1,245 909 19		1.245 909 19

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Posojila	556.944-96	Deleži: glavni in uprav. 3 316—
Tekoči račun z zvezo .	139 524-50	Hran. vloge s kapit. obrestmi 722.636-20
Inventar premičnin . .	825-73	Predplač. obresti posojil 5.700-02
Zaostale obresti posojil	1 182 11	Rezervni zaklad 932 59
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	Čisti dobiček : 6.520.59
Prehodni	16-37	
Tekoči račun strank . .	10.736-18	
Gotovina 31. dec. 1907	28.875-55	
	739.105-40	739.105-40

Hrvatska Pučka Štedionica.

registrovana zadruga sa ograničenim jamstvom u Dubrovniku,
za IV. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 378, v upravnem letu pristopilo 57,
izstopilo 50, koncem leta 1907 385.

Skupni promet znašal je leta 1907	K 9,360.983-66
Promet blagajne	K 4,381.989 68
Posojil je bilo dano skupno	K 488.246-20
a povrnjenih	294.692—
Stanje 31. decembra	K 193.554-50
Vloženo je bilo na vložne knjižice	K 369.568 85
a dvignjeno	157.662 80
Stanje 31. decembra	K 211 906-05
Vzdignjeno je bilo na tekoče račune	K 1,519.885-33
a vloženo	1,442.659-44
dolžniki	K 325.022-89
upniki	247.797—
Stanje 31. decembra	K 77.225-89

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Gotovina	25 474 68	Poslovni deleži 73 229—
Vrednostni papirji	900—	Rezervni zaklad 2 000—
Delež pri „Zadr. zvezi“	1.000—	Dividende 2.622 41
Menice in zadolžnice	193 554 20	Hranilne vloge 211 906 05
Dolžniki na tek. računu	325.022 89	Upniki: a) na tekočem rač. b) na raznem rač.
Inventar po odpisu	2.241 24	249 809 72
		Prenosne obresti: a) na menice b) na zadolž.
		1.278 52
		Čisti dobiček 7.347 31
	548 193 01	548 193 01

Mlekarska zadruga v Kočah.

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 176, v upravnem letu pristopilo 5, izstopilo 2, koncem leta 1907 179.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki
	Kron	Kron
Blagajniški preostanek		
leta 1906	620.20	Izplačani deleži 20.—
Vplačani deleži	35.—	Vrnjena izposojila 1.000.—
Prejemki za blago	49.474.15	Izdatki za blago 36.758.38
Knjižice	14.—	Voznina 4.567.07
Najemnina od zemljišč	30.—	Inventar nepremični 663.30
Za drevesca in listje	4 30	Inventar premični 1 099.49
		Davki 15.48
		Neposredne pristojbine 1.10
		Upravni stroški 5.444.72
		Obresti izposojil 511.96
		Gotovina konec l. 1907 96.15
	50.177.65	50.177.65

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Terjatve na blagu pri nezadružnikih . . .	5.545 94	Deleži 1.720—
Vrednost nepremičnega inventarja	6.932 60	Izposojila 4.021'49
Vred. prem. inventarja	3.242 30	Dolg na blagu zadruž. 1.910 61
Delež pri „Zadr. zvezi“	20—	Rezervni zaklad z obr. 4.019 83
Gotov. koncem l. 1907	96'15	Čisti dobiček 4.165'06
	15.836'99	
		15'836'99

Tovarna sodavice v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za VII. upravno leto 1907.

Člani: stanje začetkom leta 1907 82, v upravnem letu pristopilo 7, izstopilo 2, koncem leta 1907 87.

Prejemki.	Denarni promet.	Izdatki.
	Kron	Kron
Blagajniški preostanek		
1. 1906	2.427·21	Izplačani deleži 60—
Vplačani deleži	140—	Vrnjena izposojila 2.178—
Izposojila	2.000—	Izdatki za blago 9.174·59
Prejemki za blago	23·686·22	Voznina 351·40
Prehodni	270 62	Potnine in mitnine 459 91
		Inventar premični 6.608·84
		Neposredne pristojbine 1·20
		Upravni stroški 8·487·57
		Obresti deležev in izpos. 753·71
		Gotovina konec l. 1907 448·83
	28·524·05	28·524·05

Imetje.	Bilanca.	Dolgovi.
	Kron	Kron
Vrednost blaga	1.206.60	Deleži 4.460—
Terjatve na blagu pri		Izposojila 7.984—
zadruznikih	497.56	Dolg na blagu nezadr. 1.740.86
Vredn. premic. invent.	19.807.55	Dolg na inventarju . 3.577.59
Delež pri „Zadr. zvezi“	10—	Dolg na uprav. stroških 490.06
Nepovrnjeni davek . .	154.93	Rezervni zaklad z obr. 2.543.54
Predplačane obr. izpos.	15—	Čisti dobiček 1.344.42
Gotovina konc. l. 1907	448.83	
	22.140.47	22.140.47

VABILO

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Srednji vasi v Bohinju, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, kateri se bode vršil na belo nedeljo 26. aprila t. l. ob pol 4. uri popoldne v prostorih kmetijskega društva.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ob določenem času ne došlo dovolj članov, prične se čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

Vabilo

na

X. redni občni zbor

Kmetijskega društva v Metliki, registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil na belo nedeljo dne 26. aprila ob 9. uri zjutraj v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Predavanje o koristi in stanu združništva.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ob omenjeni uri občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število navzočih članov.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

Sodarske zadruge za Selško dolino na Češnjici, registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 26. aprila ob 2. uri popoldne v združnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računa za l. 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

izredni občni zbor

Kmetijskega društva v Srednji vasi v Bohinju, registrirane zadruge z omejeno zavezo, kateri se bode vršil na belo nedeljo, dne 26. aprila 1908 ob 1/25. uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane

Načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Kmetijskega društva v Vipavi, registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 4. maja 1908 ob 4 uri popoldne v prostorih posojilnice hiš. št. 77 v Vipavi.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev treh izžrebanih članov načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Za slučaj, da bi bil sklicani občni zbor nesklepčen, vrši se bode pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor brezpogojno ne glede na število udeležencev.

Vabilo

na

izvanredni občni zbor

Tovarne sodavice, registrirane zadruge z omejenim poroštvom v Ljubljani, kateri se bode vršil v četrtek, dne 23. aprila 1908 v gostilniških prostorih g. Ivana Pavška na Martinovi cesti.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Raznoterosti.

K obilni udeležbi vabi

načelnštvo.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Cerkljah, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 3. maja ob 3 uri popoldne v prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Predložitev računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev odbora.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Ako bi ob določenem času ne došlo dovolj članov, prične se čez pol ure drug občni zbor, ki bode sklepal ob vsakem številu navzočih članov.

Vabilo

k

II. rednemu občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Boljuncu, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil v prostorih g. Ivana Kraljič, trgovca v Boljuncu, dne 26. aprila 1908 ob 4 uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Prečitanje revizijskega zapisnika.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

IX. REDNI OBČNI ZBOR

Kmetijskega društva v Loškem potoku,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,

ki se bode vršil v nedeljo, dne 3. maja 1908 ob 3. uri
popoldne v zadružnih prostorih na Hribu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1907.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji „Zadružne zveze“.
8. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

II. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Lambertu,
registrovane zadruga z neom. zavezo,

ki se bo vršil v ponedeljek, 20. aprila 1908 ob 3. uri pop.
v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

IX. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tunicah,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 26. aprila 1908 ob 3. uri
popoldne v uradnem prostoru.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji (če preje pride revizor.)
7. Slučajnosti

Načelstvo.

Vabilo

na

I. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Cerkljah pri Krškem,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 10. maja 1908 ob 3. uri
popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje letnega računa za leto 1907.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Pri nezadostni udeležbi se bo pol ure pozneje vršil
drug občni zbor z istim dnevnim redom ne glede na število
članov.

VABILO

na

VII. REDNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Hrenovcih,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bode vršil v nedeljo, dne 3. maja 1908 ob 3. uri pop.
v uradnici.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računa za l. 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ne došlo ob določenem času zadostno število
društvenikov, se prične na istem mestu ob 4. uri drugi
občni zbor natančno po zgornjem dnevnem redu in sklepa
ne glede na število navzočih.

Odbor.

Vabilo

na

redni občni zbor

Kmetijskega konsumnega društva v Lučah,
registrovane zadruga z omejeno zavezo.

ki se bode vršil v nedeljo, dne 26. aprila 1908 popoldne
ob 4. uri v zadružnih prostorih v hiši št. 7 v Lučah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računa za l. 1907.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane

načelstvo.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

Mlekarske zadruga na Selu pri Bledu,
registrovane zadruga z omejeno zavezo,

ki se vrši dne 3. maja 1908 ob 10. uri dopoldne v za-
družnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računa za l. 1907.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Poročila o izvršeni reviziji.
5. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Zibiki,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 30. aprila 1908 zjutraj po sv. maši v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Volitev nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Opomba: Pri nezadostni udeležbi članov se bode vršil
pol ure pozneje drug občni zbor ne glede na število na-
vzočih članov.

Načelstvo.

Vabilo

na

X. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tomaju,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo 26. aprila 1908 ob 4. uri popoldne
v dvorani vinarskega društva v Tomaju.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje letnih računov za l. 1907.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo

na

I. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Bučki,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

kateri se bode vršil v nedeljo dne 20. aprila 1908 popoldne
ob 3. uri v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane Načelstvo.

Opomba: V slučaju, da ta občni zbor ob določeni uri ne bi bil sklepčen, tedaj se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, na istem mestu, kateri bode sklepal veljavno brez ozira na število udeležencev.

Vabilo

na

III. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Lukovici,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bode vršil v nedeljo, dne 26. aprila 1908 ob 3. uri
popolde v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Vodica, h,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši nedeljo dne 26. aprila t. l. ob 3. uri popoldne
v Kaplaniji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1907.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Nasveti.

Načelstvo.

Oglas.

Ovim se pozivlju svi članovi dotično družinari „Hrvatske Blagajne za Štednju i zajmove u Trilju“ na glavnu skupštinu zadruge, koja će se držati u uredu iste dne 21. tek. mjeseca utorak u 9 sati prije podne i raspravljat će se sliedeći

Dnevni red:

1. Izbor ovjervatelja zapisnika.
2. Izvještaj Uprave.
3. Potvrđenje godišnjih računa 1907.
4. Izbor člana nadzornog odbora.
5. Ustanacenje najvišeg iznosa zajmova jednom družinaru, bilo u jednom ili više obroka.
6. Ustanovljenje uplata kamate na zajmove godišno ili polugodišno.
7. Slučajnosti.

Hrvatska blagajna za štednju i zajmove

registrovana zadruga sa neograničenim jamstvom

u Trilju.

Predsjednik:

Don Šimun kan. Simunić.

Podpredsjednik:

Ante Bradarić-Slujo.

Vabilo

k

izrednemu občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Št. Rupertu,

ki se bo vršil dne 10. maja t. l. v kaplaniji po krš. nauku

Dnevni red:

Prememba pravil in predavanje.

Načelstvo.

Poziv

na

redovitu glavnu skupštinu

Seoske blagajne za štednju i zajmove u Novalji.

registrirane zadruge s neograničenim jamstvom,

koja će se držati u nedjelju dne 26. travnja 1908 u 4. sata
popoldne u crkvenoj kući.

Dnevni red:

1. Izvještaj ravnateljstva.
2. Izvještaj nadzornog odbora.
3. Odobrenje računa za god 1907.
4. Slučajni predlozi.

Pozivlje se članove, da sudjeluju u što većem broju.
Ravnateljstvo Seoske blagajne.

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Kropi,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

se vrši 3. maja t. l. z istim dnevnim redom, na istem prostoru in ob istem času, kakor je bilo naznanjeno v 6. št. „Narodnega Gospodarja“ z dne 26. marca 1908.

Vabilo

na

izvanredni občni zbor

Zeljarske zadruge za ljubljansko okolico v Šmartnem ob Savi,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši na Belo nedeljo 26. aprila 1908 ob 3. uri popol.
v zeljarni.

Dnevni red:

1. Sklepanje o razdružitvi zadruge.
2. Slučajnosti.

Odbor

Za valjenje.

Priporočam za valjenje jajca perutnine čiste pasme, velikanskih gosij, rac, pur, pegatov in kokošij. Redim živalij samo prve vrste- večinoma premovane. Na zahtevo cenik zastoj!

Gospa L. Bernard, gozdarskega komisarja soproga, Locho-witz, Češko.

Priporočajo se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Lajca za valiti jamčeno, da je 90% plodnih, od najvišje odlikovanih pasem, ki so kot čiste vzgojene na velikih odprtih posestvih

Minorka, črne in bele, Plymouth R., hamburške zlatice, takozvane velike fazanske kokoši, italijanske bele in jerebičje barve, Faverolles à 40 vin.; Vyandotte, srebrne in bele, velike Minorka, črne rdeč. greb. amerik. Novost, italijanke bele rdeč. greb. Novost, italijanke jerebičje barve, rdeč. greb. Novost, Minorka bele, rdeč. greb. Novost, Orpington bele, Brahma svetle à 50 vin. Velike pekingske race, bele à 60 vin. Amerik. veliki bron. purani à 1 K 20 vin. Biserice srebrno viš. à 40 vin.

Perutninarstvo Smržice, Moravsko. (Smržitz, Mähren) 9—5

Okrog 1000 hl. izvrstnega črnega vina terana je na prodaj. Vzorce pošilja, naznanja cene in daje pojasnila
Društvo za štednjo i zajmove Kaštelir — Istra. 4—1

Superfosfati

rudninski in živalski, so najboljše, najbolj zanesljivo in najcenejše gnojilo z fosforno kislino za zemljo vsake vrste.

Množina fosforove kisline zajamčena. Hitro učinkovanje, največji pridelek, neobhodno potrebno za

spomladno setev!

Vse vrste superfosfatov, kakor ammoniak-, kali-, solitarski-supefosfati se dobi v tovarnah umetnih gnojil, pri trgovcih, kmetijskih zadrugah in društvih.

16—3

MAVEC

(gips)
za gnojenje.

Izvrstno gnojilo za deteljo, lucerno, grah, fižol, lečo, travo in koruzo.

7—4

Samoborska tovarna mavca

M. Bernstein,

v Samoboru pri Kolodvoru.

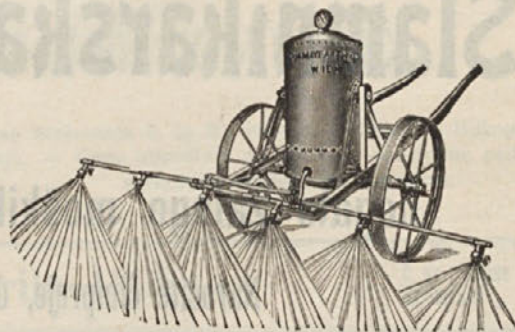
Naročila sprejema poslovnica v Zagrebu, Meduličeva ulica 24.

Za odpravo goršice,

ter peresnih bolezni pri krompirju in repi se z uspehom uporablja edino le Ph. Mayfarth & drugov samodelujoča škropilnica „Syphonia“

različne velikosti,

7—5

ki se lahko nosi ali vozi. Dobivajo se še samodelujoče škropilnice za vinograde, sadna drevesa, hmeljne nasade itd. itd. ki se tudi lahko vozijo ali nosijo, ter so delane po preizkušenem načinu:

PH. MAYFARTH & drug.

tovarne za poljedelske stroje, specialna tvornica za vinske stiskalnice, vodovodne stiskalnice in stroje za izkoriščanje sadja.

Dunaj II/1, Taborstrasse 71.

Obširni ilustrovani ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Najvišja izraba

najmanjša uporaba moči
najprimernejša cena.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Prekupovalci se sprejmejo.

R. A. LISTER & Co Ltd,
Dunaj II/3.

Sodčki za surovo maslo
Posnemalniki mleka.
Gnetilci za surovo maslo.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-7

Pozor!

Pozor!

Slamnikarska zadruga v Mengšu

priporoča svojo

bogato zalogo moških, ženskih in otroških slamnikov.

Naročite čimpreje, da se more naročilo pravočasno izvršiti.

Narodno podjetje!

Solidna postrežba!

Ilustrirani ceniki franko in zastonj.

6-4

➡ Svoji k svojim! ➡

➡ Najboljša in najsigurnejša ➡

Stanje vlog 30. aprila 1907:
čez 13 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 30. aprila 1907:
čez 19 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. aprila 1907: K 13,927.621·90 — Denarni promet v letu 1906: 55,129.024·18
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1907.

249, x-7

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.
Anton Kobl,
trgovec in pos. na Bregu
Karol Kauschegg,
veleposestnik v Wildonu
Francišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.
Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu ad Ljubljano.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju, svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.
Ivan Kregar,
Ivan Pollak,
Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku
tovarnar in pos. v Ljubljani

Izdajatelj: Zadruga zveza v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Anton Kralj, uradni tajnik „Zadruga zveze“. — Tisk Zadruga tiskarne, reg. zad. z om. zav. v Ljubljani.